

Koncernkontoret

Läkemedelsrådet

REGIONAL LÄKEMEDELSRIKTLINJE

Process	3.3.9	Godkänt datum	2018-10-09
Skapad av	LAG läkemedel vaccin	Version	3
Godkänd av	Läkemedelsrådet		
Gäller för	Utförare av hälso- och sjukvård i Region Skåne	Gäller fr.o.m.	2023-08-25
		Gäller t.o.m.	2025-08-25

Pneumokockvaccination av riskgrupper (Vuxna och barn från 2 års ålder)

Äldre personer (över 65 års ålder) samt personer med vissa kroniska sjukdomar har en ökad risk att drabbas av pneumokockinfektioner. Dessa erbjuds kostnadsfri vaccination mot pneumokocker i Region Skåne.

Innehåll

Pneumokockvaccination av riskgrupper (Vuxna och barn från 2 års ålder) ..	1
1 Förändringar jämfört med tidigare version	3
2 Bakgrund	3
2.1 Pneumokockvacciner	3
2.2 Särskilt nationellt vaccinationsprogram för riskgrupper	4
2.3 Region Skånes riktlinjer	4
3 Riktlinjer	6
3.1 Vaccination av vuxna och barn från 2 års ålder med ökad risk för pneumokocksjukdom	6
3.2 Vaccination av vuxna och barn från 2 års ålder med mycket hög risk för pneumokocksjukdom.....	7
3.2.1 Vuxna	7
3.2.2 Barn 2–17 år	8
Bilaga 1 Medicinska riskgrupper med <i>ökad risk</i> för pneumokockinfektion. Barn från 2 års ålder och vuxna.	9
Bilaga 2 Grupper med mycket hög risk för pneumokockinfektion.	
Vuxna.	10
Bilaga 3 Grupper med mycket hög risk för pneumokockinfektion. Barn från 2 år till och med 17 års ålder.	11

1 Förändringar jämfört med tidigare version

2023-08-25

Avsnitt 2.1 Bilaga 1	Ny tabell Uppdaterad information
----------------------------	-------------------------------------

2 Bakgrund

2.1 Pneumokockvacciner

Polysackaridvaccin (PPV) består av kolhydrater (polysackarid) från pneumokockernas bakteriekapsel.

Det finns cirka 90 humanpatogena pneumokock-serotyper. Ett icke konjugerat polysackaridvaccin finns tillgängligt, Pneumovax® (PPV23) som innehåller kapselantigener från 23 serotyper. Dessa serotyper orsakar cirka 70% av invasiv pneumokocksjukdom i Sverige. PPV23 är godkänt för vaccination av barn från två års ålder och vuxna.

Konjugatvaccin (PCV) består av kolhydrater (polysackarid) från bakteriens kapsel som har kopplats till ett protein.

Fyra konjugerade polysackaridvacciner finns tillgängliga som ger skydd mot 10, 13, 15 respektive 20 pneumokockserotyper: Synflorix® (PCV10), Prevenar 13® (PCV13), Vaxneuvance® (PCV15) samt Apexxnar® (PCV20).

PCV10 är godkänt för vaccination av barn mellan sex veckor och fem års ålder och ges inom det allmänna barnvaccinationsprogrammet.

PCV13 och PCV15 är godkända för barn från sex veckors ålder och vuxna.

PCV20 är godkänt för vuxna (18 år och äldre)

PCV15 och PCV20 är båda nya, de har godkänts under år 2022

Serotyp Vaccin	1	3	4	5	6A	6B	7F	9V	14	18C	19A	19F	23F	22F	33F	8	10A	11A	12F	15B	2	9N	17F	20
PCV13																								
PCV15																								
PCV20																								
PPV23																								

Tabell 1. Översikt av vilka pneumokockserotyper som ingår i tillgängliga pneumokockvacciner i Sverige (referens, [Vaccination av vuxna inför och efter splenektomi- riktlinjer från Svenska Infektionsläkarföreningen](#))

2.2 Särskilt nationellt vaccinationsprogram för riskgrupper

Vaccination mot pneumokocker ingår från den 1 december 2022 i ett nationellt vaccinationsprogram för riskgrupper. Vaccinationsprogrammet omfattar personer som är 2 år eller äldre inom medicinska riskgrupper (se nedan) samt personer från det år de fyller 75 år (gäller endast de födda 1947 eller senare). Vaccinationer som ingår i nationella vaccinationsprogram ska rapporteras till det Nationella vaccinationsregistret (NVR). Vaccinationerna ska registreras i PMO och överföring till NVR sker då automatiskt. Även de som är födda före 1947 rekommenderas dock att vaccineras men utanför det nationella vaccinationsprogrammet, se nedan.

2.3 Region Skånes riktlinjer

Utöver det nationella vaccinationsprogrammet erbjuds dessutom i Region Skåne alla personer som är 65 år eller äldre, yngre personer som haft invasiv pneumokocksjukdom, svetsare, rökare samt personer med alkohol- eller narkotikaberoende fortsatt kostnadsfri vaccination mot pneumokocker. Detta rekommenderas också av Folkhälsomyndigheten.

Riktlinjerna beskriver vaccination av:

- Vuxna och barn från 2 års ålder med ökad risk för pneumokocksjukdom
- Vuxna och barn från 2 års ålder med mycket hög risk för pneumokocksjukdom

Sedan föregående version av riktlinjerna har det kommit nya konjugatvaccin. Revaccination rekommenderas nu också till en större grupp och inte som tidigare endast till splenektomerade.

Region Skånes riktlinjer följer i stort sett de rekommendationer som Folkhälsomyndigheten har publicerat. De skillnader som finns är att Region Skåne förordar vaccination med både PCV20 och PPV23 (där FoHM endast föreslår PCV20) till följande grupper med mycket hög risk för pneumokocksjukdom:

1. Nefrotiskt syndrom
2. Cochleaimplantation
3. Cystisk fibros
4. Vissa patienter med gravt nedsatt immunförsvar, se exempel nedan (sidan 7)

Skillnaden motiveras med att Region Skåne förordar optimalt skydd till alla med mycket hög risk för pneumokocksjukdom. Dessutom blir hanteringen enklare och risken för felordination minskar med endast två olika varianter av vaccinationsschema istället för tre. Region Skåne ansluter sig avseende punkt 4 till den rekommendation som bland annat Region Stockholm gör.

3 Riktlinjer

3.1 Vaccination av vuxna och barn från 2 års ålder med **ökad risk** för pneumokocksjukdom

Ge en dos Pneumovax® (PPV23) till följande grupper:

- Personer som är 65 år eller äldre
- kronisk hjärtsjukdom
- kronisk lungsjukdom (till exempel KOL, svår astma, lungfibros, bronkiektasier)
- andra tillstånd som leder till nedsatt lungfunktion (till exempel BMI >40 eller neuromuskulär sjukdom)
- kronisk leversjukdom
- kronisk njursvikt
- diabetes mellitus
- personer som har haft invasiv pneumokockinfektion
- personer som röker
- personer med alkohol- eller narkotikaberoende
- svetsare

Fem år efter föregående dos Pneumovax® (PPV23): Revaccination med PPV23

Se sid 9, bilaga 1 flödesschema "Medicinska riskgrupper med ökad risk för pneumokockinfektion. Barn från 2 års ålder och vuxna".

3.2 Vaccination av vuxna och barn från 2 års ålder med **mycket hög risk** för pneumokocksjukdom

3.2.1 Vuxna

Ge först en dos Apexxnar® (PCV20). Minst 8 veckor därefter ge en dos Pneumovax® (PPV23) till följande grupper:

- Aspleni alternativt anatomisk eller funktionell hypospleni.
Vaccinationen bör om möjligt ges mer än två veckor innan, alternativt minst två veckor efter en splenektomi
- Likvorläckage
- Nefrotiskt syndrom
- Cochleaimplantation
- Cystisk Fibros
- Gravt nedsatt immunförsvar på grund av sjukdom eller behandling, till exempel organtransplanterade, cytostatikabehandlade eller behandling med motsvarande >15 mg prednisolon/dag, annan kraftigt immunsupprimerande medicinering eller TNF-hämmare i kombination med annan behandling (till exempel metotrexat)
- För patienter som genomgått Hematologisk stamcellstransplantation (HSCT) finns ett särskilt vårdprogram. De flesta av dessa patienter rekommenderas 3 doser PCV20 följt av PPV23

Patienter som tidigare fått antingen PPV23 eller PCV13 + PPV23: Ge en dos PCV20 minst ett år efter senaste dosen PPV23, kortare tid kan ha gått sedan PCV13.

Fem år efter föregående dos Pneumovax® (PPV23): Revaccination med PPV23.

Se sid 10, bilaga 2 flödesschema "Grupper med mycket hög risk för pneumokockinfektion. Vuxna."

3.2.2 Barn 2–17 år

Samma riskgrupper som hos vuxna.

PCV20 saknar i nuläget indikation för personer <18 år.

Barn som tidigare har vaccinerats med PCV10, PCV13 eller PCV15: Ge en dos PPV23 minst 8 veckor efter senaste dos PCV. Detta gäller de flesta barn som är födda 2009 och senare eftersom PCV sedan dess ges inom det allmänna barnvaccinationsprogrammet vid 3, 5 och 12 månaders ålder.

Barn som tidigare ej vaccinerats mot pneumokocker: Ge en dos konjugerat vaccin (PCV), val av vaccin i samråd med specialist. Minst 8 veckor därefter ge en dos Pneumovax® (PPV23).

Fem år efter föregående dos Pneumovax® (PPV23): Revaccination med PPV23.

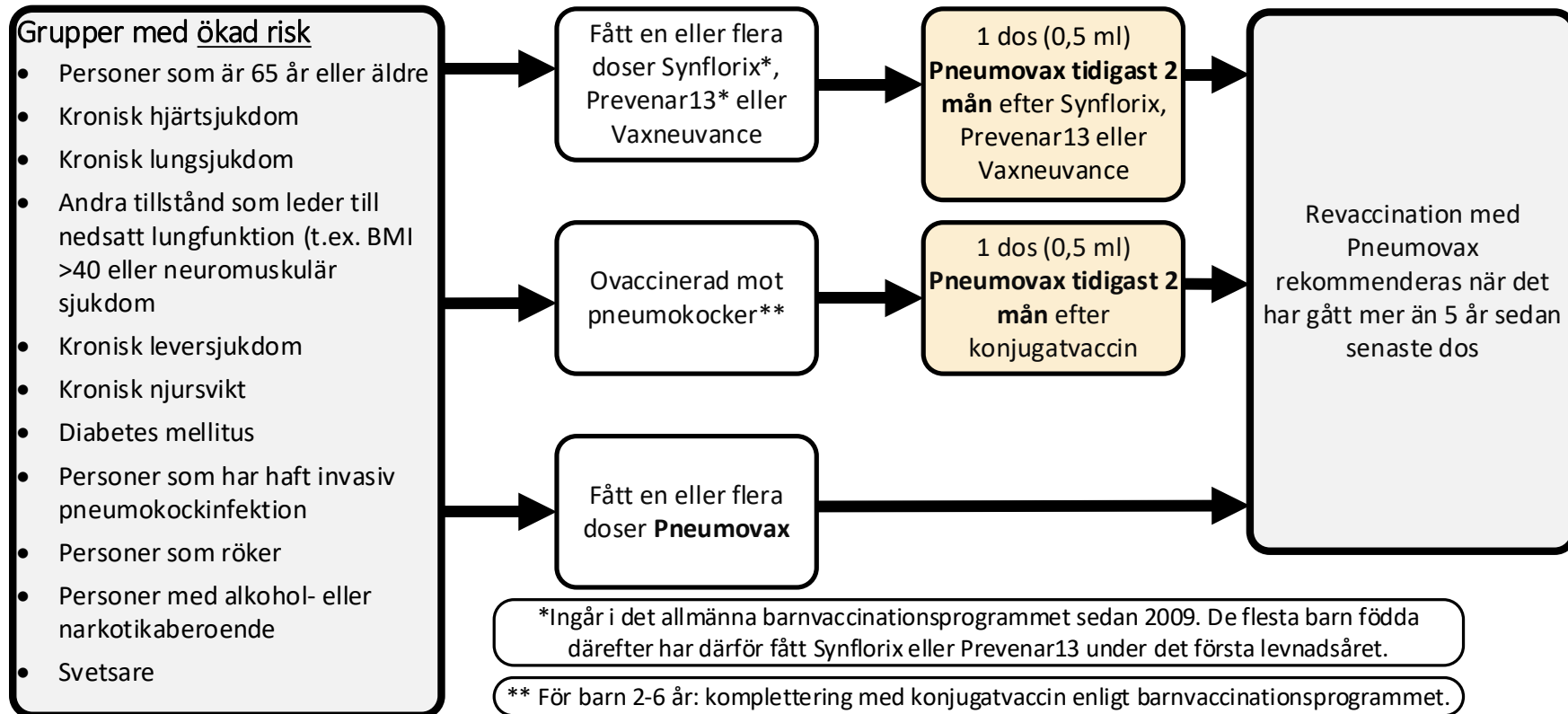
Se sid 11, bilagan 3 flödesschema "Grupper med mycket hög risk för pneumokockinfektion. Barn från 2 år till och med 17 års ålder"

Dokumentet är fastställt och signerat se läkemedelsrådets protokoll daterad 2023-08-25 [Läkemedelsrådet - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](https://www.skane.se/lakemedelsradet)

Bilaga 1 Medicinska riskgrupper med ökad risk för pneumokockinfektion.

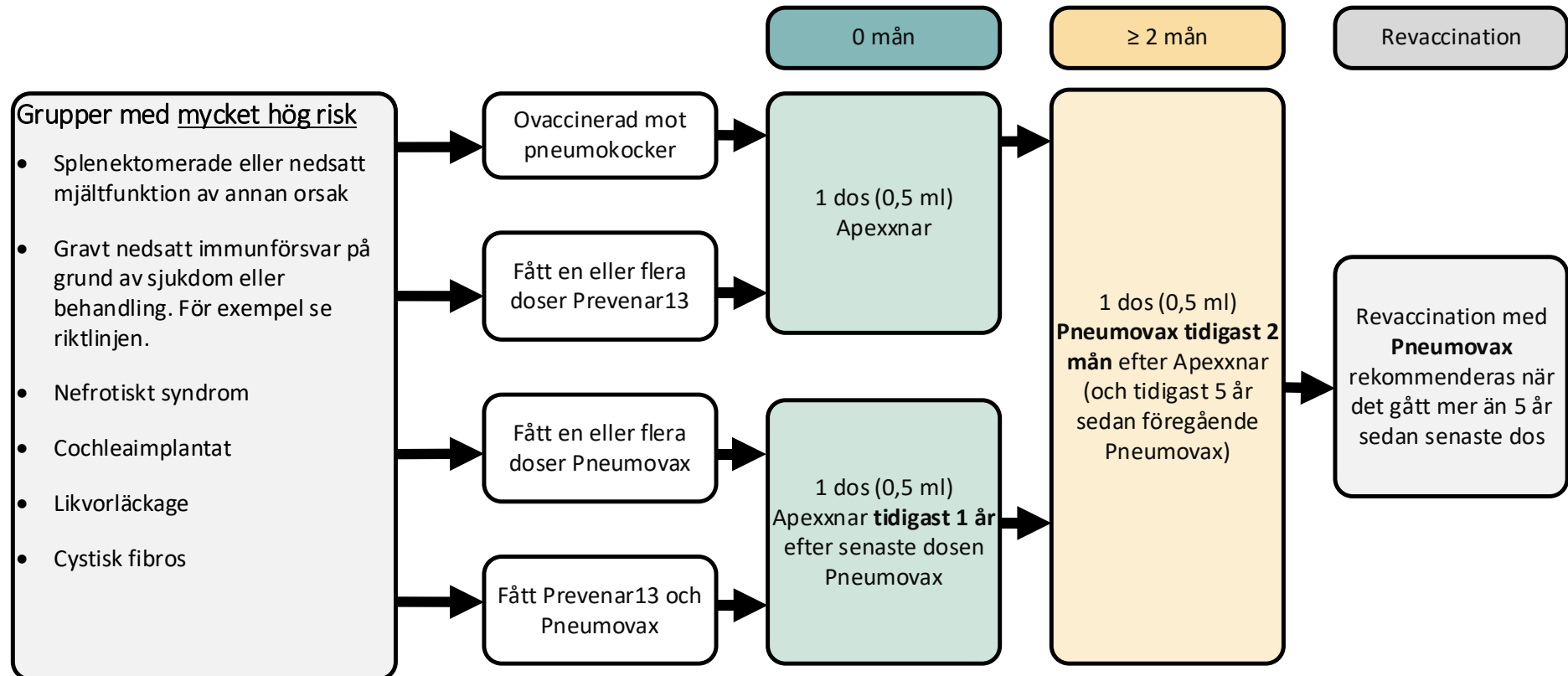
Barn från 2 års ålder och vuxna.

Bilaga 2

Grupper med mycket hög risk för pneumokockinfektion.

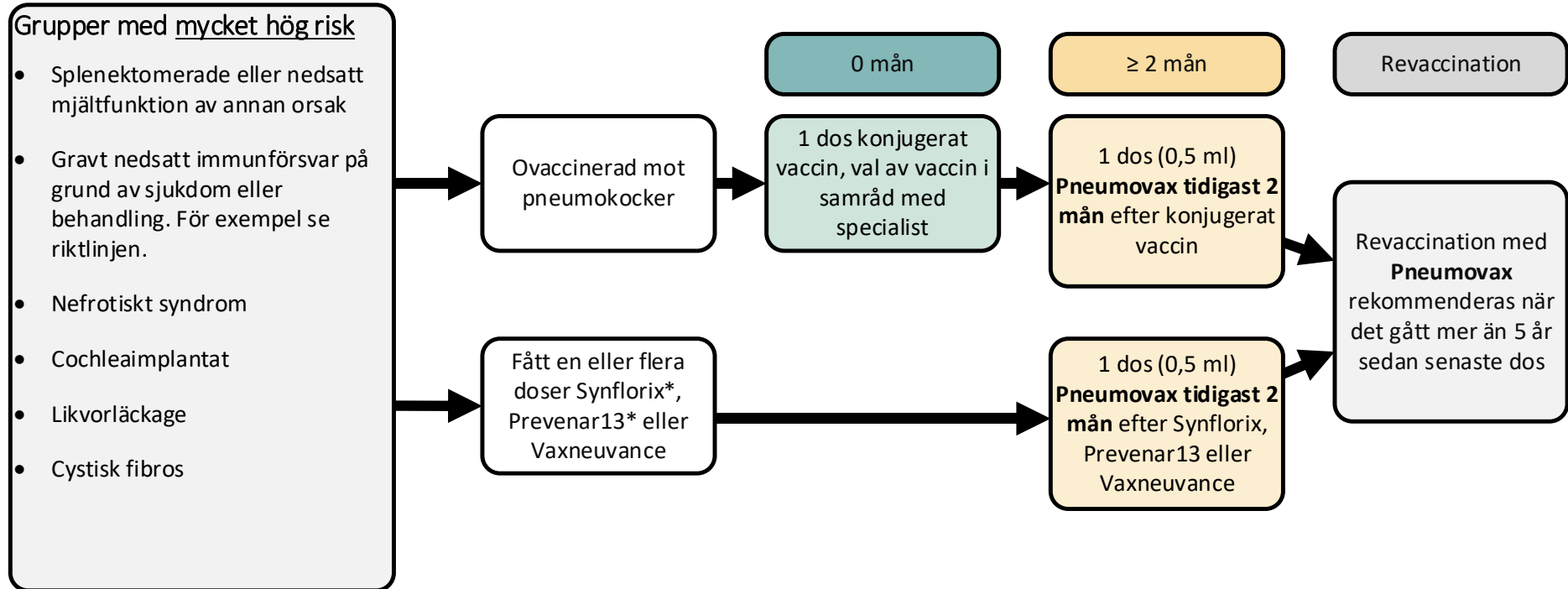
Vuxna.

Bilaga 3

Grupper med mycket hög risk för pneumokockinfektion.

Barn från 2 år till och med 17 års ålder.

*Ingår i det allmänna barnvaccinationsprogrammet sedan 2009. De flesta barn födda därefter har därför fått Synflorix eller Prevenar13 under det första levnadsåret.